По рубаних щаблях —
в провалля, в яму, в тьму,
По рубаних щаблях, по сходах обважнілих,
І по обвислих, висклизаних схилах —
В брухатий льох, в забороьохану корчму.
В корчму без вивіски, без назви і наймення,
В корчму скажених бюрґерів, голодних волоцюг,
В корчму фантастів, візників і шлюх,
В корчму огидного й ганебного натхнення.

Роззявивши вона, закопана в землі,
Мов кислий рот п'яниць, де, наче зуби трухлі,
Стирчать свічки, ллючи жовтавий лій
На стіл дубовий і дебелі кухлі.
Мов кулаки бубняві й круглі,
Мов яблука важкі, плоди добра і зла,
Лежать на випнутих, на кремезних столах
Налляті оливом, вином і лоєм кухлі.
Скриплять, вискрипують, вилискують столи,
Вином закаляні і пальцями залапані.
Смердючий лій шкварчить в окапинах,
Що зі свічок поволі попливли.
Поважно правиться затаєний обряд
Банкетів виспрених, замислених пиятик,
Де кожен із п'яниць — філософ і фанатик,
Сновида й брат, Серапіонів брат.

Тут тисячі годин, тут тисячі ночей
Регоче й п'є єхидний Амедей,
Поет злих слів і вигадок свавільних,
Король нічих, врочисто-божевільних
І похоронних асамблей.
Ось він сидить, цей куций Мефістофель,
Недобрих учт похмурий бенкетар.

Ах, що йому до жінчиних пантофель,
Врядовницьких чинів і орденів, і чвар!
Ковтає мовчки дим, вино слизьке і слину,
Загострену, мов голий нерв, брову,
Неначе сласний кіт худу і хтиву спину.
То ж він — гігантський кіт, улесливо солодкий,
То ж він, — засмучений уявою маньяк,
В гурті розпусників, поетів і кривляк
Сидить з лицем диявола й девотки.
То ж він, — гігантський кіт, добрячий котик Мур,
То ж він гне спину й випускає кігті
І тут в сліпій корчмі, в нуднім камергерихті.
У веремії кішл, у млі магістратур.
Театр потвор, театр п'яних калік —
Він одкривається для мрійника й фантаста,
Й презирливо брова згинається зубчаста,
І в ясна б'є розбещений язик.
— Я не п'яний! Як смертник той, я щедрий!
Хазяїне, свічок! Хазяїне, вогню!
Хазяїне, вина! Нам цукру, спирту й цедри...
Віват, поезіє! Так випиймо ж за ню!
Підпалюй спирт! Святе автодафе,
Де спирт пала, мов християнські душі...
Кричіть, захоплені клікуші,
В берлинському блюзнірському кафе!
Шумує зграйний пунш, і майорять огні,
Блакитні язички підплигують угору
В лункім, як черево, й блискучім казані.
— Панове, пуншу Теодору!
Натхнення й істина в вині...
І наче ватра тайних інквізицій —
Холодна заграва гарячого вина.
— Так що ж, черпаймо з казана,
З товстого казана пекельної водиці!
Парують і шумлять отруйні пугарі,

І вогники стоять, як пальці сяйні й сині,
А над людьми кружляють угорі
І ліри в тьмі, і дим, і тіні.
Розплившися, пливуть в його уяві хворій
Червоні ліхтарі зашарених облич;
Рушає карнавал фантасмагорій,
Лютують блискавки страшної тишини,
Роти провалюють, розтявши губи лезом,
І котячи слова по кручах фрази в безум,
Неначе в прірву круглі валуни.
Встає огонь, я стовп, встає, як стовп, гармидер,
Як стовп і стогін, — над старим столом.
— Я в смерті ще раз хитро видер
Кипучу ніч з натхненням і вином.
Кладу на плечі ніч кипучу,
Як хрест ганьби, як чорний слуп.
І труп, свій власний, бідний труп,
Мов некрофіл, ґвалтую мучу.
В ганьбі, огиді, шалі й трясці
Наказую я привидам-словам:
Із прірв свідомості, з найглибших людських ям
Ви павуками тихими вилазьте!
Мов павуки пухкі й ослизлі,
У тільці несучи отрут скупий пухир,
Повзіть з шпарин проламаної мислі,
Щоб я, поет, святоха і блюзнір,
Поклав вас трупами на зляканий папір,
Щоб череп репнув, й звідти, з чорних дір,
Потворні мрії вистромляли ссальця.
Тоді перо, як крик, накидується в пальцях
На плеканий, заплаканий папір...
Так хорони ж, скрипучий манускрипте,
Пекучу порохню з сандалів сатани!..
Брати! Вина! Вина мені насипте!
Нехай киплять ізнов бурхливі казани!

Хай гугонять ключі напружено і густо,
Прозористі бурштинові ключі...
Приходь! Чекаю уночі
На тебе, творча зганьблена розпусто!
Сердите серце рве на ланцюгу,—
На ланцюгу, проклятий волоцюго!..
І келиха бере із рук старого друга,
Щоб загасить суху свою жагу.
Кричать розмовинки. А він стоїть і слуха,
Стоїть і дивиться скажений Амедей.
Мов краб, чіпляється ущиплива ядуха
У голе горло втомлених людей.
Наважившись бенкету край покласти,
Знесилівши від слів і від вина,
Просмолений, тягучий, чорний квастер
Уважно в жмені мокрій розмина.
Ще в казані хвилюється заграва,
Та тиха тьма росте й шепоче круг стола.
Служниця заспана недбало принесла
У картузах тютюн масний і кучерявий.
Пливе вихлястий дим з фаянсових люльок,
І довгі чубуки гарчать, уже захрипши.
Хвилини мовчазні, найлюбші і найліпші,
Хвилини млявих мрій, поплутаних думок.
Приклавши до ротів люльки, немов кларнети,
Струю із чубуків висмоктують смачну
Утихомирені, замислені поети.
О, музико люльок, кантати тютюну,
Злетівши вгору струй блакитні піруети!
— Ах, ах! Доволі слів, натхнень, верзінь і смерті!
Він не страшний — німецький добрий чорт!
Де ноти, Гофмане? Де Глюкові концерти?..
Музикусе, на нас чекає клавікорд...

Акорд би стиснути оцим рукам блідим,
Щоб наливався звук й стенався композитор!
І він підводиться, і стеле вірний вітер
Йому під ноги, наче стяги, дим.
Кладе свою правицю волохату
На білі щелепи приборканих клавіш.
Та б'є дванадцять раз. Стискаються щільніш
Два чорних пальці циферблату,
Мов діючи нічну посвяту
Серапіоновому брату,
Вмочивши пучки в час, в свячений час і тиш.
— Панове, час іти. Подайте-но плащі!
Не будьмо, друзі, надто романтичні...
— Надворі дощ...
Скриплять ізнов дощі,
Мов над папером пера педантичні.
Старий Берлин розписують дощі
Ґотичним почерком, рясою крапель гострих...
І крізь колючий дощ, мов крізь густі кущі,
Хто продереться, подолавши страх?
То радник Гофман по калюжах човга,
Підплигуючи, йде і марить у півсні,
А вулиця за ним, як гама рівна й довга,
Пливе, кружляючи, притихши в далині.
Плескаті площі заросли дощем,
Струмким кущем дощів глухих і нерухомих,
І над п'яницею, безумцем та митцем,
Хитається, як звук, їх виміряний помах.
Ах, колонади тонкостеблих струй,
Ах, дощ химерний — в прорізах і стрілах,
Хитайся і злітай, хитайся і лютуй,
Трощи в трикутничок знайомого причілка!
Знайомий дім, де жінка й тепла грілка,
Знайомий дім з шухлядками кімнат,
Ковпак нічний, бавовняний халат,

Огрядна пічка, і приємний чад
Із мідного прокислого кадилка...
— Амеліє, ти спиш? Амеліє,— та де ж ти?
Йди двері відчини, бо тричі стукав хтось...
Це, Амеделю, ти? Приплентався нарешті?
Скидай-но туфлі, бруду не нанось...
І, туфлі кладучи до груби, щоб протряхли,
Сміється Амедей замислено собі,
І посміхаються з полив'яної кахлі
Рожеволиці лицарі й дівиці голубі,
І черевань, розцвічений у блойвас та цинобру
(Полив'яна ідилія голландських мулярів),
До себе пригортаючи свою коханку добру,
Теж посміхнувся ввічливо й замріяно зомлів.
Фламандська ніч розпарена, в квітках, пташках та бантах,
Мов дівка угодована, паруючи, стоїть.
Полива жирна топиться, гладкі блищать драбанти,
Червець на них вилискує, зелінка і блакить.
Рипить підлога повагом, скриплять кульгаві двері,
І Гофман — у притулкові своїх буденних чар,
Де на пузатому старому секретері —
Перо крилате й ситий каламар...